

EVROPSKÝ PARLAMENT

2019–2024

**PORADNÍ VÝBOR
PRO CHOVÁNÍ POSLANCŮ
VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2022**

PŘEDMLUVA

V souladu s čl. 7 odst. 6 kodexu chování poslanců Evropského parlamentu v souvislosti s finančními zájmy a střety zájmů (příloha I jednacího řádu Evropského parlamentu; dále jen: kodex chování) zveřejňuje poradní výbor pro chování poslanců (dále jen: poradní výbor) výroční zprávu o své činnosti.

Výroční zprávu o činnosti poradního výboru od 1. ledna do 31. prosince 2022 přijal výbor dne 28. března 2023.

Obsah

1. Souvislosti

2. Poradní výbor pro chování poslanců

2.1 Složení

2.2 Předseda

2.3 Schůze konané v roce 2022 a 2023

2.4 Úkoly

2.5 Činnost v průběhu roku

3. Činnost vztahující se ke kodexu chování

3.1 Předkládání a aktualizace prohlášení o finančních zájmech poslanců

3.2 Postup kontroly týkající se prohlášení poslanců o finančních zájmech

3.3 Statistika

4. Správa

Shrnutí

Tato zpráva se týká činnosti poradního výboru pro chování poslanců za období od 1. ledna do 31. prosince 2022.

Poradní výbor byl požádán, aby přezkoumal jeden případ možného porušení kodexu chování.

Výbor obdržel tři žádosti poslanců o radu ohledně výkladu a uplatňování ustanovení kodexu chování. Výbor poskytl důvěrné rady ve lhůtě stanovené kodexem chování.

Výbor nadále uplatňoval nejvyšší standardy etiky a transparentnosti pro poslance a Parlament.

Výbor se rovněž nadále zabýval tím, jak zlepšit své fungování a jak zvýšit povědomí poslanců o jejich povinnostech v oblasti etiky a transparentnosti podle kodexu chování. Výbor je dále odhodlán přispívat k posilování bezúhonnosti, nezávislosti a odpovědnosti v rámci stávajících prvních kroků Parlamentu a střednědobých až dlouhodobých opatření, a to na základě svých zkušeností.

V souladu s článkem 9 prováděcích opatření ke kodexu chování příslušný správní útvar (oddělení pro správu záležitostí poslanců GŘ pro předsednictví, které poradnímu výboru poskytuje služby sekretariátu) dále pokračoval v provádění obecné kontroly věrohodnosti prohlášení o finančních zájmech, která poslanci předložili v průběhu roku. Kromě toho oddělení pro správu záležitostí poslanců na základě zavedené praxe nadále zodpovídalo dotazy poslanců nebo jejich asistentů s cílem pomoci jim správně uplatňovat ustanovení kodexu chování a jeho prováděcích opatření.

Počet předložených aktualizovaných prohlášení o finančních zájmech činil 99 a předložilo je 88 poslanců. Noví poslanci jich předložili 30. 38 poslanců pak předložilo 82 prohlášení o účasti na akcích pořádaných třetími stranami. Bylo oznámeno 52 darů.

1 SOUVISLOSTI

Kodex chování poslanců Evropského parlamentu v souvislosti s finančními zájmy a střety zájmů stanoví hlavní zásady chování a povinnosti poslanců při výkonu jejich mandátu. Podle hlavních zásad mohou poslanci jednat pouze ve veřejném zájmu a nepřijímají žádné přímé nebo nepřímé finanční výhody nebo jiné odměny.

Podle článku 2 písm. c) kodexu chování poslanci neprovádějí placenou profesionální lobbistickou činnost, která má přímou spojitost s rozhodovacím procesem Unie. Omezení týkající se okolností, za nichž mohou bývalí poslanci provádět lobbying nebo činnosti zastoupení jsou stanoveny v článku 6 kodexu chování.

Kodex chování stanoví definici „střetu zájmů“ (tj. osobní zájem, jenž by mohl nevhodně ovlivňovat výkon povinností poslance) a opatření nezbytná k jeho řešení. Pokud poslanec není schopen skutečný nebo případný střet zájmů vyřešit, oznámí to písemně předsedovi Parlamentu. Pokud není tento střet zájmů zjevný z jeho prohlášení o finančních zájmech, poslanec rovněž informuje o jakémkoli skutečném nebo možném střetu zájmů před vystoupením nebo hlasováním v plénu nebo v některém z orgánů Parlamentu, nebo, je-li jmenován zpravodajem, ve vztahu k projednávané věci.

Kodex chování dále obsahuje podrobná pravidla týkající se prohlášení o finančních zájmech. Zejména jsou poslanci zodpovědní za předkládání přesného prohlášení obsahujícího veškeré povinné informace (tj. o placených a neplacených zaměstnáních, činnostech, členství po dobu tří let před zahájením mandátu a během něho, o podílech, obdržené podpoře a příslušné kategorii příjmu). Poslanci mohou poskytnout jakékoli další informace. Prvotní prohlášení by mělo být podáno do konce prvního dílčího zasedání následujícího po volbách do Evropského parlamentu nebo do 30 dnů poté, co poslanec v průběhu volebního období zahájil výkon mandátu v Parlamentu. Pokud dojde ke změnám, je třeba předložit revidované prohlášení do konce následujícího měsíce. Pokud poslanec prohlášení o finančních zájmech nepředložil, nemůže být zvolen do žádné funkce v Parlamentu nebo v jeho orgánech, nemůže být jmenován zpravodajem, ani se nemůže účastnit oficiální delegace či interinstitucionálních jednání.

Povinnosti poslanců zveřejňovat informace doplňují prováděcí opatření ke kodexu chování. Podle těchto ustanovení jsou poslanci povinni neprodleně informovat o své účasti na akcích pořádaných osobami nebo organizacemi mimo oficiální delegace EP, pokud jejich cestovní výdaje, výdaje na ubytování nebo pobyt hradily jiné osoby (s výjimkou některých kategorií: orgány a instituce EU, orgány členských států, mezinárodní organizace, politické strany atd.).

Poslanci musí předsedu Parlamentu informovat o všech darech, které obdrží při oficiálním zastupování Parlamentu, a musí tyto dary odevzdat. Při výkonu svých povinností se navíc poslanci zdrží přijímání darů, jejichž přibližná hodnota je vyšší než 150 EUR.

Tato prohlášení a rejstřík oficiálních darů jsou přímo přístupné na veřejných internetových stránkách Parlamentu.

Všechny výše uvedené povinnosti v oblasti zveřejňování odrážejí pevné odhodlání Parlamentu prosazovat transparentnost a etiku. Kodex chování dále stanoví mechanismus pro kontrolu a prosazování jeho ustanovení.

Na žádost předsedy Parlamentu přezkoumá poradní výbor jakékoli údajné porušení kodexu chování a předseda Parlamentu může přijmout rozhodnutí, kterým se stanoví jedna ze sankcí uvedených v článku 176 jednacího řádu Parlamentu.

2 PORADNÍ VÝBOR PRO CHOVÁNÍ POSLANCŮ

2.1 Složení

Poradní výbor byl zřízen v souladu s čl. 7 odst. 1 kodexu chování.

Podle čl. 7 odst. 2 a 3 kodexu chování předseda Parlamentu na začátku svého funkčního období jmenuje pět stálých členů z řad členů Výboru pro ústavní záležitosti a Výboru pro právní záležitosti, přičemž zohlední zkušenosti poslanců a politickou vyváženost.

Na druhé dvouapůlleté období během 9. volebního období byli předsedkyní Parlamentu dne 16. března 2022 jmenováni tito stálí členové poradního výboru:

- paní Danuta Maria HÜBNER (PPE, Polsko);
- pan Giuliano PISAPIA (S&D, Itálie);
- pan Pascal DURAND (tehdy skupina Renew, Francie), kterého dne 7. prosince 2022 nahradil pan Gilles BOYER (Renew, Francie);
- paní Heidi HAUTALA (Verts/ALE, Finsko);
- pan Geert BOURGEOIS (ECR, Belgie).

Předseda Parlamentu na začátku svého funkčního období jmenuje rovněž jednoho náhradníka z každé politické skupiny, která není mezi stálými členy poradního výboru zastoupena. V druhém dvouapůlletém období během 9. volebního období byli náhradními členy:

- pan Gerolf ANNEMANS (ID, Belgie);
- pan Helmut SCHOLZ (The Left, Německo).

2.2 Předseda

V souladu s čl. 7 odst. 2 druhým pododstavcem kodexu chování každý člen poradního výboru vykonává na základě rotačního systému po dobu šesti měsíců funkci předsedy. Článek 3 jednacího řádu výboru dále uvádí, že rotace v zásadě postupuje v sestupném pořadí podle velikosti politické skupiny, k níž členové výboru patří.

V roce 2022 byli stálými členy poradního výboru, kteří působili jako předsedové, paní HÜBNEROVÁ a pan PISAPIA.

2.3 Schůze konané v roce 2022 a 2023

Harmonogram schůzí poradního výboru na rok 2022 byl přijat dne 26. dubna 2022 a poradní výbor se následně sešel osmkrát takto:

Harmonogram schůzí v roce 2022

úterý 26. dubna (ustavující schůze)
úterý 17. května
středa 15. června
úterý 5. července
středa 14. září
úterý 27. září
úterý 18. října
úterý 13. prosince

Dne 13. prosince 2022 přijal poradní výbor harmonogram schůzí na rok 2023:

Harmonogram schůzí v roce 2023

úterý 17. ledna
úterý 28. února
úterý 28. března
úterý 25. dubna
úterý 30. května
úterý 27. června
úterý 18. července
úterý 19. září
úterý 24. října
úterý 14. listopadu
úterý 5. prosince

2.4 Úkoly

Poradní výbor je příslušný pro záležitosti týkající se:

- poskytování poradenství ohledně výkladu a uplatňování ustanovení kodexu chování, a sice na žádost poslanců.

V souladu s čl. 7 odst. 4 prvním pododstavcem kodexu chování poskytuje poradní výbor poradenství důvěrně a do 30 kalendářních dnů. Každý poslanec se může obrátit na výbor se žádostí o radu ohledně výkladu a provádění ustanovení kodexu a může se na tuto radu odvolávat.

- Posuzuje případy údajného porušení kodexu chování a poskytuje předsedovi Parlamentu rady týkající se přijetí vhodných opatření.

Toto posouzení se provádí na žádost předsedy Parlamentu podle čl. 7 odst. 4 druhého pododstavce a článku 8 kodexu chování.

Existují-li důvody domnívat se, že některý poslanec mohl porušit kodex chování, předá předseda Parlamentu záležitost poradnímu výboru s výjimkou zjevně neopodstatněných případů. Poradní výbor poté přezkoumá okolnosti údajného porušení a může dotčeného poslance vyslechnout. Výbor vydá předsedovi Parlamentu doporučení týkající se případného rozhodnutí.

Jestliže předseda Parlamentu dospěje s ohledem na toto doporučení k závěru, že dotčený poslanec skutečně porušil kodex chování, přijme odůvodněné rozhodnutí o uložení sankce podle článku 176 jednacího řádu.

2.5 Činnost v průběhu roku

2.5.1 Možná porušení kodexu chování

Předsedkyně Parlamentu v roce 2022 postoupila poradnímu výboru jedno možné porušení kodexu chování.

Tato žádost se týkala údajného střetu zájmů, pokud jde o účast poslance na hlasování o usnesení Parlamentu a vnější činnost prováděnou souběžně s výkonem mandátu poslance EP, jakož i jakékoli možné „nevhodné ovlivňování“ ve smyslu čl. 2 písm. b) kodexu chování.

Poradní výbor ve svém posouzení uvedl, že poslanci se musí vyvarovat jakéhokoli nezodpovědného jednání, které zřejmě vede ke skutečnému nebo potenciálnímu střetu zájmů, a že cílem informačních povinností, zejména prohlášení poslance o finančních zájmech, je rovněž „informovat veřejnost o nebezpečích střetů zájmů [poslanců]“¹.

Poradní výbor ve svém doporučení předsedkyni Parlamentu po vyslechnutí dotčeného poslance dospěl k závěru, že v tomto případě nelze konstatovat žádné porušení kodexu chování.

2.5.2 Poradenství ohledně výkladu a uplatňování kodexu chování

Během daného roku obdržel poradní výbor podle čl. 7 odst. 4 prvního pododstavce tři formální žádosti poslanců o poradenství při výkladu a uplatňování kodexu chování.

- Střet zájmů a profesní činnost manžela/manželky

První případ se týkal žádosti poslance o poradenství ohledně možného střetu zájmů v souvislosti se jmenováním zpravodajem pro konkrétní spis a profesní činností manžela/manželky.

¹ Rozsudek ze dne 15. července 2015, Dennekamp v. Evropský parlament, T-115/13, EU:T:2015:497, bod 106.

Poradní výbor vzal na vědomí platná pravidla kodexu chování a zejména povinnost poslanců přijmout nezbytná opatření k vyřešení střetu zájmů.

Výbor rovněž poukázal na to, že dosavadní judikatura Soudního dvora Evropské unie objasnila, že kodex chování ve svém článku 3 definuje „střet zájmů“ nejen jako osobní zájem, který skutečně ovlivňuje poslance při výkonu jeho povinností, ale také jako „situaci, v níž se veřejnosti jeví identifikovaný zájem jako ovlivňující nestranný a objektivní výkon“ povinností poslance².

Poradní výbor byl toho názoru, že profesní činnost manžela/manželky by v očích veřejnosti mohla ovlivnit výkon funkce zpravodaje poslance, a to i v případě, že by poslanec jednal nestranným a objektivním způsobem a žádný skutečný osobní zájem by nepatřičně neovlivnil výkon zpravodajovy funkce.

Poradní výbor proto doporučil poslanci, aby zvážil vzdání se funkce zpravodaje pro danou záležitost jako vhodný postup, který by zabránil jakémukoli skutečnému nebo možnému střetu zájmů.

- Střet zájmů a mimopracovní činnosti

Druhá žádost o poradenství se týkala členství poslanců ve výborech a činnosti vykonávané souběžně s poslaneckým mandátem.

V tomto případě poradní výbor připomněl, že jakákoli pravidelná výdělečná činnost musí být uvedena v prohlášení poslance o finančních zájmech v souladu s čl. 4 odst. 2 písm. c) kodexu chování a že toto prohlášení musí být učiněno přesně, aby bylo v souladu se zněním a duchem kodexu chování, a to i s cílem informovat veřejnost o možných rizicích střetu zájmů.

Poradní výbor měl dále za to, že nelze vyloučit, že práce poslance může vést ke střetu zájmů, zejména s ohledem na pravomoci dotčených výborů.

Poradní výbor se proto domnívá, že poslanec by měl věnovat zvláštní pozornost obecným a konkrétním povinnostem v oblasti zveřejňování informací a povinnosti řešit jakýkoli skutečný nebo možný střet zájmů v souladu s článkem 3 kodexu chování tím, že se zdrží účasti na parlamentních činnostech (včetně přípravy pozměňovacích návrhů a účasti na hlasování) nebo na pracovních činnostech v oblastech, které se mohou týkat jedné či druhé činnosti.

- Střet zájmů a kapitálová účast

Poslední případ se týkal možnosti vlastnit akciové podíly a přijímat akcie při současném zveřejnění těchto informací v prohlášení o finančních zájmech a existence či neexistence střetu zájmů v případě menšinového podílu a setkávání se zástupci dotčené společnosti.

V této souvislosti poradní výbor konstatoval, že kodex chování neobsahuje obecnou povinnost uvádět všechny cenné papíry, které může poslanec vlastnit. Z důvodu transparentnosti a s cílem informovat veřejnost o možných rizicích střetu zájmů však musí být „podíl v podniku nebo v obchodním partnerství, pokud může mít dopad na veřejnou

² Rozsudek ze dne 15. července 2015, Dennekamp v. Evropský parlament, T-115/13, EU:T:2015:497, bod 106.

politiku nebo pokud tento podíl danému poslanci umožňuje významně ovlivňovat záležitosti dotčeného subjektu“, uvedena v prohlášení o finančních zájmech poslance. Totéž platí pro „jakékoli finanční zájmy, které by mohly ovlivnit výkon mandátu poslance“ a pro „členství ve výborech nebo správních radách podniků“ (čl. 4 odst. 2 písm. d), f) a h) kodexu chování).

Poradní výbor byl toho názoru, že menšinový akcionář se může ocitnout ve střetu zájmů ve smyslu článku 3 kodexu chování, neboť malé procento akcií vlastněných v určité společnosti nebrání případné existenci osobního zájmu, který by mohl nepatřičně ovlivnit výkon mandátu poslance.

Výbor se rovněž domníval, že žádným povinným nebo dobrovolným zveřejňováním schůzek není dotčena povinnost poslance řešit střet zájmů v souladu s kodexem chování.

S ohledem na výše uvedené doporučil poradní výbor poslanci, aby se nepodílel na vypracovávání pozměňovacích návrhů a neúčastnil se hlasování ve výboru nebo na plenárním zasedání a nepřijímal určité funkce nebo povinnosti v záležitostech, které mohou u veřejnosti vyvolat dojem, že poslanec jedná ve střetu zájmů ve vztahu ke společnosti, jejíž akcie vlastní.

Kromě toho v uvedeném období sekretariát pokračoval na základě zavedené praxe v zodpovídání dotazů poslanců nebo jejich asistentů s cílem pomoci jim správně uplatňovat ustanovení kodexu chování a jeho prováděcích opatření.

2.5.3. Zlepšení fungování Výboru a zvyšování povědomí poslanců EP

Poradní výbor je přesvědčen, že účinné uplatňování pravidel Parlamentu týkajících se etiky, bezúhonnosti a transparentnosti má zásadní význam pro zachování důstojnosti Parlamentu a důvěry občanů. Výbor proto na základě získaných zkušeností zvažoval, jak zlepšit své fungování a stávající rámec tak, aby co nejlépe sloužil Parlamentu a poslancům.

Poradní výbor se zabýval otázkami, jako je rozsah nezávazného poradenství, které by mohl předsedovi Parlamentu poskytovat; a lepší způsoby komunikace s poslanci a zvyšování jejich povědomí o povinnostech týkajících se etiky, bezúhonnosti a zveřejňování informací, a to i v oblasti „střetu zájmů“, mimo jiné lepším využíváním výroční zprávy zveřejňované Výborem.

Výbor rovněž zvažoval přezkum možných nedostatků v provádění platných pravidel a byl ochoten zabývat se dalšími zlepšeními.

Tyto úvahy budou nyní pokračovat v rámci provádění návrhů týkajících se prvních opatření k posílení bezúhonnosti, nezávislosti a odpovědnosti, která Konference předsedů schválila dne 8. února 2023, a v rámci střednědobých až dlouhodobých opatření.

3 ČINNOST VZTAHUJÍCÍ SE KE KODEXU CHOVÁNÍ

3.1 Předkládání a aktualizace prohlášení o finančních zájmech poslanců

Podle čl. 4 odst. 1 kodexu chování odpovídají poslanci osobně za předložení podrobného prohlášení o finančních zájmech, a to před koncem prvního dílčího zasedání následujícího po volbách do Evropského parlamentu nebo do 30 dnů poté, co v průběhu volebního období

zahájí výkon mandátu v Parlamentu. V roce 2022 předložilo 30 nových poslanců svá prohlášení o finančních zájmech.

Kromě toho se v čl. 4 odst. 1 požaduje, aby poslanec informoval o všech změnách, které se dotýkají jeho prohlášení, do konce měsíce následujícího po této změně. V roce 2022 předložilo předsedkyni EP v důsledku této povinnosti 58 poslanců 69 aktualizovaných prohlášení.

3.2 Postup kontroly týkající se prohlášení poslanců o finančních zájmech

Článek 9 prováděcích opatření ke kodexu chování stanoví pravidla postupu kontroly, kterou provádí příslušný útvar v souvislosti s prohlášeními poslanců o finančních zájmech.

Existují-li důvody domnívat se, že oznámení obsahuje informace zjevně nesprávné, neseriózní, nečitelné či nesrozumitelné, prověří zaměstnanci oddělení pro správu záležitostí poslanců v GR předsednictví jménem předsedy Parlamentu celkovou věrohodnost oznámení, aby bylo možné informace vyjasnit. Dotčenému poslanci je poskytnuta přiměřená doba na to, aby se k nim mohl vyjádřit. Pokud jsou poskytnutá objasnění považována za nedostatečná, a kontrola tedy záležitost nevyřeší, rozhodne předseda Parlamentu o dalším postupu. V roce 2022 k žádnému takovému případu nedošlo.

Během roku se postup kontroly vztahuje na nová prohlášení předložená poslanci nastupujícími do funkce během volebního období. Vztahuje se rovněž na pozměněná znění stávajících prohlášení.

3.3 Statistika

		2019 2. pololetí 2019	2020	2021	2022
Prohlášení o finančních zájmech	Noví poslanci (noví poslanci EP)	759	39	9	30
	Aktualizace	47	129	93	69
	Celkem	806	168	102	99
Prohlášení o účasti na akcích pořádaných třetími osobami		79	31	56	82
Oznámení o darech		0	3	1	52

4 SPRÁVA

Služby sekretariátu poradního výboru zajišťuje a příslušným útvarem podle článků 2, 3, 4 a 9 prováděcích opatření ke kodexu chování bylo určeno oddělení pro správu záležitostí poslanců v rámci GR pro předsednictví. Jeho kontaktní údaje:

Advisory.Committee@europarl.europa.eu

Evropský parlament
Sekretariát poradního výboru pro chování poslanců
Rue Wiertz 60
SPA AK 07B022
B-1047 Bruxelles